

Белешка кон стихот 147 од Хомерската химна на Афродита

Ичиро Таида
Катедра за применет јапонски јазик,
И-Шоу Универзитет, Тајван
taida@isu.edu.tw

Клучни зборови: Хомерска химна за Афродита, епика, филологија

Целта на оваа статија е да се одбере една од варијантите на читање на 147-миот стих на Хомерската химна на Афродита (натаму цитирана како *h.Ven.*). Станува збор за следните читања: [1]

Μ ἀθανάτου δὲ ἔκητι διακτόρου ἐνθάδ' ἰκάνεις[2]
Ψ ἀθανάτοιο δ' ἔκητι διακτόρου ἐνθάδ' ἰκάνεις

Иако веќе подолго време беше предмет на проучување изборот помеѓу ракописот Μ во кој стои ἀθανάτου δὲ ἔκητι и ракописот Ψ - ἀθανάτοιο δ' ἔκητι, не е постигната едногласност по ова прашање.[3] Особено големи противречности предизвика дигамата кај ἔκητι - Μ ја зема предвид дигамата, а Ψ не. Сегде каде што доаѓа ἔκητι кај Хомер, дигамата е запазена,[4] иако понекогаш ја нема во подоцнежните дела.[5] Поради тоа Ален и Сајкс[6] го сметаат стихот бр. 147 за видлив пример на задржувањето на поранешната фаза на јазикот од страна на Μ. Од друга страна, Ван Ек[7] вели дека Μ покажува тенденција на повторно воспоставување на хомерските фрази во овој стих. Се чини тешко да се искористи дигамата во ἔκητι за да се направи избор помеѓу двете читања.

Освен на ἔκητι, ѝ обрнав внимание и на формата ἀθανάτοιο од Ψ во почетокот на стихот и ја поврзав статистиката.[8] Најпрво направив статистика на должината на зборот кој стои на почетокот од стиховите во химната. На следната табела се гледа должината и бројот на зборовите: [9]

- 110 пр. *h.Ven.* 3 καί τ' ἔδαμάσσατο...
- U 48 пр. *h.Ven.* 1 Μοῦσά μοι ἔννεπε...
- UU 87[10] пр. *h.Ven.* 15 ἀγλαὰ ἔργ' ἐδίδαξεν...
- UU — 46[11] пр. *h.Ven.* 27 ἀψαμένη κεφαλῆς...
- UU — U 1 пр. *h.Ven.* 265 γεινομένησιν ἔφυσαν...
- UU — — 1 пр. *h.Ven.* 55 βουκολέεσκεν βοῦς...

Има само еден збор со иста должина како ἀθανάτοιο (—UU —U). Од друга страна, има 46 збора со иста должина како ἀθανάτου (—UU —). Како второ, во раните епови (Хомер, Хесиод [Теогонија, Дела и дни, Херкуловиот штит] и Хомерски химни) наоѓаме 2140 примери[12] на именки и придавки во генитив кои имаат завршок —οιο. Само 30 примери од нив стојат на почетокот од стихот.[13] Како трето, мора да се забележи дека —οιο во Ψ ἀθανάτοιο стои во —U на втората стапка. Во раните епови, се наоѓаат само 33 примери на завршетокот —οιο којшто стои во —U на втората стапка.[14] Затоа, ако го усвоиме Ψ ἀθανάτοιο, стихот 147 мора да се смета за необичен стих во раната епика.[15] Може да заклучиме дека мора да се прифати како одбрането читањето на ракописот M.[16]

Белешки:

- [1] Тука има мала разлика во авторитетот помеѓу M и Ψ. За односот меѓу нив види F. Càssola, *Inni omerici*, Milano 1975, стр. 612.
- [2] Да бидеме попрецизни, M имаше ἀθανάτου δ' ἕκατι διακτόρου ἐνθάδ' ἰκάνεις. Читањето има две грешки. Првата, ἕκατι не е епска, туку дорска форма. Втората, ἀθανάτου δ' ἕκατι се скандира —UU —U—U. Двете се општи грешки што им се припишуваат на писарите. Првата грешка мора да произлегува од површните промени при трансмисијата (види R. Janko, *Homer, Hesiod and the Hymns: Diachronic Development in Epic Diction*, Cambridge, 1982, стр.171). Втората мора да настанала заради испуштањето на удвоеното E или ε (ΔΕΕКАΤΙ → ΔΕКАΤΙ). За повеќе информации околу таквите грешки, види L. D. Reynolds and N. G. Wilson, *Scribes and Scholars: A Guide to the Transmission of Greek and Latin Literature*, Oxford, 1968, стр. 155). Така може да бидеме сосем сигурни дека според M првично се чита ἀθανάτου δὲ ἕκητι (—UU —UU —U).
- [3] За едициите во кои е усвоено M ἀθανάτου δὲ ἕκητι, види G. Hermann, *Homeri Hymni et Epigrammata*, Leipzig, 1806; E. Abel, *Homeri hymni, epigrammata, Batrachomyomachia*, Leipzig, 1886; D. B. Monro, *Homeri Opera et Reliquiae*, Oxford, 1896; T. W. Allen and E. E. Sikes, *The Homeric Hymns*, London, 1904; T. W. Allen, *Homeri Opera*, Vol. V, Oxford, 1912; H. G. Evelyn-White, *Hesiod, Homeric Hymns, Epic Cycle, Homeric Hymns*, London, 1914; T. W. Allen, W. R. Halliday and E. E. Sikes, *The Homeric Hymns*, Second Edition, Oxford, 1936; J. Humbert, *Homère. Hymnes*, Paris, 1936; G. Zanetto, *Inni omerici*, Second Edition, Milan, 2000; M. L. West, *Homeric Hymns, Homeric Apocrypha, Lives of Homer*, London 2003. Од друга страна, за изданијата во кои е усвоено Ψ ἀθανάτοιο δ' ἕκητι, види D. Chalcondyles, *ἡ τοῦ Ὀμήρου ποίησις ἀπασα*. Florence, 1488 (*The editio princeps*); F. A. Wolf, *Homeri Odyssea cum Batrachomyomachia, hymnis, ceterisque poematibus*, Halle, 1784; F. A. Wolf, *Homeri et Homeridarum opera et reliquiae*, Vol. V, Leipzig, 1807; A. Baumeister, *Hymni Homerici*, Leipzig, 1860; A. Gemoll, *Die homerischen Hymnen*, Leipzig, 1886; A. Goodwin, *Hymni Homerici*, Oxford, 1893; Càssola, op. cit.
- [4] *Od.* 15. 319, 19. 86, 20. 42.
- [5] *h. Hom.* 26. 6, A. R. 1. 773, 2. 1153, 3. 266, 4. 390, 4. 1018.
- [6] Allen and Sikes (1904), op. cit., p. 211.
- [7] J. van Eck, *The Homeric Hymn to Aphrodite. Introduction, Commentary and Appendices*. Diss., 1978, Utrecht, p. 56.
- [8] УПОТРЕБЕНИ ТЕКСТОВИ: *Il.*; T. W. Allen, *Homeri Ilias*, Vols. II-III, Oxford, 1931. *Od.*; P. von der Muehll, *Homeri Odyssea*, Basel, 1962. *Th.*; M. L. West, *Hesiod. Theogony*, Oxford, 1966. *Op. and Sc.*; F. Solmsen, *Hesiodi Theogonia, Opera et Dies, Scutum. Fragmenta selecta*, ed. R. Merkelbach and M. L. West, Oxford, 1970. *h. Hom.*; Allen, Halliday and Sikes (1936), op. cit.

- [9] Овде 'должината' значи квантитетот на слоговите којшто секој збор го има во хексаметрот. На пример, должината на $\pi\tilde{\alpha}\sigma\iota\nu$ од $\pi\tilde{\alpha}\sigma\iota\nu \delta' \xi\rho\gamma\alpha$ во *h.Ven.* 4 е — — и таа на $\gamma\acute{\iota}\gamma\nu\epsilon\tau\alpha\iota$ од $\gamma\acute{\iota}\gamma\nu\epsilon\tau\alpha\iota \acute{\omicron}\varsigma$ во *h.Ven.* 190 е —UU.
- [10] Μεγυ 87 примери, —UU×32 и — — ×55.
- [11] Μεγυ 46 примери, —UU — ×19 и — — — ×27.
- [12] Зборовите со елидиран завршеток —οι' не се вклучени во бројот на примерите.
- [13] e.g. *Il.* 3. 333 οἴο, *Il.* 7. 64 ὀρνυμένοιο.
- [14] e.g. *Il.* 4. 354 Τηλεμάχοιο, *Il.* 12. 11 καὶ Πριάμοιο.
- [15] Од друга страна, Μ ἀθανάτου не е невообичаено. Наоѓаме многу генитиви на —ου на почетокот на стихот. Бројот на примерите е преку четиристотини во раната епика (на пр. *Il.* 2. 310 βωμοῦ, *Il.* 2. 679 Θεσσαλοῦ. αὐτοῦ, ὁμοῦ и ὑψοῦ се вклучени во бројот на примерите).
- [16] Breuning исто така го застапува Μ читањето според други статистики кои се фокусираат на употребата од поетот на завршетокот —οιο и на дигамата во оваа химна (P. S. Breuning, *De Hymnorum Homericorum Memoria*, Traiecti ad Rhenum, 1929, стр. 110-111).